

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-09-92-T
Datum: 1. novembar 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I

U sastavu: sudija Alphons Orié, predsjedavajući
sudija Bakone Justice Moloto
sudija Christoph Flügge

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 1. novembar 2012.

TUŽILAC

protiv

RATKA MLADIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU ODBRANE
DA SE DISKVALIFICIRA RICHARD PHILIPPS
KAO VJEŠTAK I DA SE ZABRANI TUŽILAŠTVU
PREDOČAVANJE NJEGOVOG IZVJEŠTAJA**

Tužilaštvo:
g. Dermot Groome
g. Peter McCloskey

Obrana Ratka Mladića:
g. Branko Lukić
g. Miodrag Stojanović

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Na statusnoj konferenciji održanoj 19. januara 2012, tužilaštvo je navelo da će podnijeti Izvještaj vještaka Richarda Philippsa, koji je već bio objelodanjen odbrani.¹ Vijeće napominje da će 30-dnevni rok za podnošenje službene obavijesti na osnovu pravila 94bis(B) Pravilnika Međunarodnog krivičnog suda Ujedinjenih nacija za bivšu Jugoslaviju (dalje u tekstu: Pravilnik) početi da teče od 19. januara 2012.² Na sastanku na osnovu pravila 65ter održanom 20. februara 2012. Vijeće je primijetilo da tužilaštvo još nije podnijelo Philippsov izvještaj, a tužilaštvo je odgovorilo da je razlog tome previd i da će izvještaj biti podnjet u roku od sedmice dana.³ Vijeće je također obavijestilo odbranu da će 30-dnevni rok za podnošenje službene obavijesti početi teći od dana podnošenja podneska.⁴ Dana 20. februara 2012, odbrana je podnijela službenu obavijest o prigovoru i zatražila da se zabrani svjedočenje svjedoka Philippsa (dalje u tekstu: Službena obavijest).⁵ Dana 24. februara 2012, tužilaštvo je podnijelo revidiranu verziju Philippsovog izvještaja (dalje u tekstu: Philippsov izvještaj).⁶ Dana 6. marta 2012. i 26. marta 2012. odbrana je podnijela prvu dopunu uz Službenu obavijest odbrane (dalje u tekstu: Dopuna), odnosno drugu dopunu (dalje u tekstu: Druga dopuna), koje se tiču pitanja koja proističu iz Philippsovog izvještaja u onom obliku u kojemu je on podnesen, ali ne u verziji koja je prvobitno objelodanjena.⁷
2. Na sastanku održanom na osnovu pravila 65ter 26. marta 2012. Vijeće je razmatralo mogućnost da se stranke usaglase oko bilo kojeg dijela sadržaja Philippsovog izvještaja neovisno o utvrđivanju statusa svjedoka Philippsa kao vještaka.⁸ Na statusnoj

¹ T. 173.

² T. 173.

³ Sastanak na osnovu pravila 65ter (20. februar 2012), T. 238.

⁴ *Ibid.*

⁵ Službena obavijest, prigovor i zahtjev odbrane za izdavanje zabrane na osnovu pravila 94bis u vezi sa svjedokom tužilaštva Richardom Philippsom, 20. februara 2012.

⁶ Službena obavijest tužioca o objelodanjivanju izvještaja vještaka Richarda Philippsa na osnovu pravila 94bis Dodatak A (dalje u tekstu: Službena obavijest tužioca), 24. februar 2012.

⁷ Dopuna odbrane Prvobitnoj službenoj obavijesti, prigovoru i zahtjevu odbrane za izdavanje zabrane na osnovu pravila 94bis u vezi sa svjedokom tužilaštva Richardom Philippsom, 6. marta 2012; Druga dopuna odbrane Prvobitnoj službenoj obavijesti, prigovoru i zahtjevu odbrane za izdavanje zabrane na osnovu pravila 94bis u vezi sa svjedokom tužilaštva Richardom Philippsom, 26. mart 2012.

⁸ Sastanak na osnovu pravila 65ter (26. mart 2012), T. 332-335.

konferenciji održanoj 29. marta 2012, Vijeće je uputilo strane da u svom Šestom zajedničkom podnesku o napredovanju pregovora o usaglašenim činjenicama (dalje u tekstu: Zajednički podnesak), koji je trebao biti završen do 27. aprila 2012. godine, ukažu na eventualne mogućnosti postizanja sporazuma po pitanju sadržaja Philippsovog izvještaja.⁹ Dana 10. aprila 2012. tužilaštvo je podnijelo svoj objedinjeni Odgovor na Službenu obavijest i dvije Dopune.¹⁰ Dana 27. aprila 2012. i 6. jula 2012. strane su podnijele svoj Šesti i Sedmi zajednički podnesak navodeći da nisu postigle nikakav sporazum po pitanju Philippsovog izvještaja.¹¹

II. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

3. Philippsov izvještaj sastoji se od sljedećeg: (1) Philippsov *curriculum vitae* (dalje u tekstu: CV); (2) Organizaciona shema Sarajevsko-romanijskog korpusa (dalje u tekstu: SRK), VRS, 1992-1994; (3) "Zabilješke o SRK, VRS". 8. april 2009; (4) "Alfanumerički spisak jedinca i formacija s evidencionim brojevima dokaznog materijala ŠSRKĆ Borbenih naređenja 1992-1995", 6. februar 2009; (5) "Abecedni spisak osoblja sa evidencionim brojevima dokaznog materijala [SRK] Borbenih naređenja 1992-1995."; i (6) Objašnjenje organizacione sheme SRK, 6. februar 2009.¹² Tužilaštvo traži da mu se odobri da podnese dopunu na osnovu pravila 65ter uz svoj spisak dokaznih predmeta dodajući još jednu dodatnu organizacionu shemu SRK koja obuhvata period od 1994. do 1995., a koja je objelodanjena odbrani 3. oktobra 2011, čime je kompletiran Philippsov izvještaj.¹³

⁹ T. 269-270.

¹⁰ Odgovor tužilaštva na zahtjeve odbrane u vezi s predloženim vještakom tužilaštva Richardom Philippsom, 10. april 2012.

¹¹ Šesti zajednički podnesak o napredovanju pregovora o usaglašenim činjenicama, 27. april 2012, par. 6; Sedmi zajednički podnesak o napredovanju pregovora o usaglašenim činjenicama, 6. juli 2012, par. 3-4.

¹² Službena obavijest tužilaštva, par. 2, Dodatak A.

¹³ Službena obavijest tužilaštva, par. 4; Vijeće napominje da je dodatna shema uvrštena kao druga strana sheme koja na osnovu pravila 65ter nosi broj 10572.

4. Odbrana najprije tvrdi da se iz Philipppsovog CV-a i publikacija ne vidi stručno ili konkretno tehničko znanje o strukturi i operacijama jedinica VRS.¹⁴ Prije nego što je počeo raditi za tužilaštvo, jedino iskustvo svjedoka Philippsa u vezi s Bosnom i Hercegovinom predstavlja deset mjeseci koje je proveo kao viši štapski oficir u sklopu obavještajnih operacija Stabilizacionih snaga u Sarajevu, 2000. godine.¹⁵ Štaviše, svjedok Philipps nije pohađao nikakve kurseve koji se odnose na operacije ili strukturu VRS-a u periodu od 1992. do 1995.¹⁶ Nadalje, odbrana tvrdi da se vojni analitičar tužilaštva koji je samo pregledao i rezimirao brojne dokumente ne može smatrati vještakom.¹⁷ Kao drugo, odbrana tvrdi da svjedok Philipps ne može da se prihvati kao vještak budući da je njegovo znanje o VRS stečeno dok je bio zaposlen u tužilaštvu i da su znatni dijelovi Philipppsovog izvještaja zasnovani na pismu koje je sastavio bivši viši zastupnik tužilaštva, što ukazuje na Philipppsove bliske veze sa tužilaštvom.¹⁸ Premda su reference iz Philipppsovog izvještaja na gorenavedeno pismo kasnije ispuštene iz podnesene verzije, zaključci izvučeni iz tog pisma još uvijek čine njegov dio.¹⁹ Osim toga, znatno oslanjanje svjedoka Philippsa na materijal koji je kreiralo tužilaštvo, kao i njegov nedostatak neutralnosti pri izboru dokumenata analiziranih u Philipppsovom izvještaju nagovještava da on ne može biti prihvaćen kao dokaz vještaka.²⁰

5. Kao treće, odbrana tvrdi da Philipppsov izvještaj obuhvata i interpretaciju i evaluaciju od strane svjedoka Philippsa različitih dokumenata kao što su izjave svjedoka, dnevници i zabilješke iz tog perioda, obavještajne i situacione izvještaje, i publikacije, tako da se na taj način neprimjereno sukobljava sa diskrecionim pravom Vijeća da potvrdi dokaznu vrijednost takvog materijala.²¹ Kao četvrto, odbrana tvrdi da Philipppsov izvještaj ne zadovoljava minimalne standarde pouzdanosti budući da tužilaštvo pokušava da putem njega u spis uvrsti izjave iz druge ruke, što je u suprotnosti s odredbama iz

¹⁴ Službena obavijest odbrane, par. 8; Druga dopuna, par. 7-10.

¹⁵ Službena obavijest odbrane, par. 8-9; Dokument koji na osnovu pravila 65ter nosi br. 11344 (*Curruculim Vitae* Richarda Duncana Philippsa).

¹⁶ Službena obavijest odbrane, par. 8-9, 13.

¹⁷ Službena obavijest odbrane, par. 21-24; Druga dopuna, par. 22.

¹⁸ Službena obavijest odbrane, par. 17; Dopuna, par. 8-9; Druga dopuna, par. 16.

¹⁹ Druga dopuna, par. 16.

²⁰ Drugi dodatak, par. 17; Druga dopuna, par. 12, 16.

²¹ Službena obavijest odbrane, par. 14-15; Druga dopuna, par. 12-14.

pravila 89(C) i 92bis Pravilnika;²² čini se da su zaključci svjedoka Philippsa zasnovani na izvorima koji mjestimično nedovoljno identifikovani, nisu objelodanjeni, a i upitne su provenijencije;²³ kao i to da su znatni dijelovi zaključaka svjedoka Philippsa zasnovani na izvoru koji se sastoji od jednog dokumenta.²⁴ Odbrana isto tako tvrdi da je tužilaštvo propustilo da podnese dio izvještaja svjedoka Philippsa uvršten u spis u predmetu *Galić*, što prema njenom mišljenju ukazuje na manjkavost njegove metodologije i traži od Vijeća da uzme u razmatranje taj dio kada bude ocjenjivalo Službenu obavijest odbrane.²⁵ Kao peto, odbrana traži da se iz spisa izbace dijelovi Philippsovog izvještaja koji nisu prethodno 6. januara 2012. objelodanjeni odbrani.²⁶ I naposljetku, odbrana traži mogućnost da unakrsno ispita svjedoka Philippsa ako on bude pozvan da svjedoči.²⁷

6. U svom odgovoru tužilaštvo tvrdi da svjedok Philipps ima 25 godina iskustva u vojnoobavještajnim poslovima i kao analitičar, prije svega u okviru britanskih oružanih snaga, za zatim i u Tužilaštvu.²⁸ Struktura SRK-a ili djelovanje nije priznato kao akademska disciplina, pa stručno znanje iz te oblasti i nije moglo drugačije da se stekne nego analizom vojnih dokumenata, kao što je to bilo u slučaju svjedoka Philippsa.²⁹ Zapravo, svjedok Philipps je priznat kao vještak u predmetima *Galić* i *Karadžić*, i njegove revidirane organizacione sheme uvrštene su u dokazni spis u predmetu *Karadžić*.³⁰ Tužilaštvo dodaje da je svjedok Philipps prepravio svoje sheme 2009. zbog opsežnosti materijala dobijenog direktno iz arhiva SRK 2007. godine i te prepravljene sheme se više ne zasnivaju na objavljenim referentnim materijalima, izjavama svjedoka ili osporenom pismu bivšeg višeg zastupnika optužbe.³¹ Prema tome, ono tvrdi da se više pritužbi s kojima je odbrana suočila svjedoka Philippsa u vezi sa njegovim svjedočenjem

²² Službena obavijest odbrane, par. 15; Druga dopuna, par. 13-14, 21.

²³ Službena obavijest odbrane, par. 17-19; Druga dopuna, par. 12-13, 15, 18, 20-21.

²⁴ Druga dopuna, par. 18, 20-21.

²⁵ Dopuna, par. 9.

²⁶ Dopuna, par. 9-10, str. 6. Povjerljivi Dokazni predmet A, Vijeće napominje da, mada se odbrana poziva nekad na 6. januar 2012., a nekad na 9. januar 2012. kao datum pisma tužilaštva, a datum koji se nalazi na pismu jest 6. januar 2012.

²⁷ Službena obavijest odbrane, par. 3, str. 8; Druga dopuna, par. 5.

²⁸ Odgovor, par. 15.

²⁹ Odgovor, par. 18.

³⁰ Odgovor, par. 6, 19.

³¹ Odgovor, par. 4, 8.

odnosi na prethodne verzije Philippsovog izvještaja.³² Što se tiče izbora dokumenata svjedoka Philippsa koji bi trebalo da budu uključeni u njegov Izvještaj, tužilaštvo izjavljuje da je namjera bila da se ponude najbolji dostupni dokazi.³³ Pritužbe koje se odnose na metodologiju svjedoka Philippsa pitanja su koja treba uzeti u razmatranje prilikom procjenjivanja težine koju treba pripisati Philippsovom Izvještaju, a ne njegova prihvatljivost.³⁴

III. MJERODAVNO PRAVO

7. Vijeće se poziva na mjerodavno pravo u vezi s pravilom 94*bis* Pravilnika i na svjedočenje vještaka kako je to izloženo jednoj od prethodnih odluka.³⁵

8. Vijeće se isto tako poziva na mjerodavno pravo koje obuhvata izmjene spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65*ter*, kao što je navedeno u jednoj od prethodnih odluka.³⁶

IV. DISKUSIJA

9. Na samom početku, u vezi sa zahtjevom tužioca da se odobri dopuna njegovog spiska na osnovu pravila 65*ter* dodavanjem dodatne organizacione sheme SRK, Vijeće smatra da je shema *prima facie* relevantna i da ima dokaznu vrijednost, da je ograničene dužine, da je objelodanjena odbrani otprilike prije godinu i po i da kompletira Philippsov izvještaj. Vijeće smatra da tražene izmjene ne predstavljaju veliki teret po odbranu, koja

³² Odgovor, par. 8.

³³ Odgovor, par. 9 (C).

³⁴ Odgovor, par. 11.

³⁵ Odluka po Zahtjevu odbrane za izuzeće Richarda Butlera kao vještaka i zabrana tužilaštvu da predočava njegove izvještaje, 19. oktobar 2012. (Dalje u tekstu: Odluka u vezi s Richardom Butlerom), par. 4-9.

³⁶ Odluka po Drugom zahtjevu tužilaštva za izmjenu spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65*ter*, 27. juni 2012, par. 5-6.

je imala mogućnost da ih razmotri i u svojoj Drugoj dopuni,³⁷ i zaključuje da je u interesu pravde da se odobri ovaj zahtjev tužilaštva.

10. Što se tiče prvog prigovora u vezi sa Philippsovim stručnim znanjem, Vijeće napominje da je pregled njegovog CV-a pokazao da on ima barem dvadeset godina relevantnog iskustva u vojnoj i obavještajnoj analizi. On je, između ostalog, služio kao štapski oficir u Britanskim oružanim snagama i Obavještajnom štabu ministarstva odbrane, kao i u vojnoj obavještajnoj brigadi i kao zapovjednik vojne obavještajne čete. Isto tako je proveo otprilike šest godina radeći u tužilaštvu kao obavještajni analitičar, da bi odonda bio nezavisni analitičar/konsultant za pitanja odbrane. Premda vještak Philipps nema neposrednog iskustva iz oblasti rada i dejstava VRS i SRK, i premda nije završio nikakve konkretne kurseve za obuku u vezi s tim entitetima, Vijeće ponovo naglašava da su primjedbe iz jedne prethodne odluke da mišljenje vještaka ne mora biti zasnovano na znanju ili iskustvu iz prve ruke i da vještaci često nisu lično upoznati sa konkretnim okolnostima nekog predmeta i od njih se traži da daju svoje stručno mišljenje o tim okolnostima primjenjujući svoje specijalizovano znanje ili vještine, često na osnovu činjenica koje su uočili i zabilježili drugi.³⁸ Vijeće nisu uvjerali argumenti odbrane da Philippsov izvještaj, računajući i sheme komandne strukture, predstavlja najobičniji rezime različitih dokumenata koji kao takvi ne iziskuju primjenu nikakvog stručnog znanja. Naprotiv, Vijeće smatra da je u pripremi Philippsovog izvještaja vještak Philipps primijenio svoja znanja vojnog analitičara pri identifikovanju, pregledanju i izvlačenju informacija iz više izvora, kao i pri organizovanju znatne količine materijala u objedinjenu strukturnu shemu. Prema tome, Vijeće zaključuje da se svjedok Philipps može smatrati stručnjakom za vojnu analitiku i da shodno tome može da svjedoči o komandnoj strukturi i organizaciji VRS i SRK.

11. Što se tiče prigovora odbrane u vezi sa svjedočenjem vještaka Philippsa u vezi s njegovim navodnim bliskim odnosom sa tužilaštvom, Vijeće ponovo naglašava da to što je on bio prethodno zaposlen u tužilaštvu samo po sebi ne predstavlja razlog da se

³⁷ Druga dopuna, par. 3 (ii).

³⁸ Odluka u vezi s Richardom Butlerom, par. 12.

njegovo svjedočenje izuzme.³⁹ Odbrana nije dovoljno uvjerljivo obrazložila navodni manjak neutralnosti kod vještaka Philippsa pri selektiranju materijala analiziranog u Philippsovom izvještaju, ili navodno neprimjereno oslanjanje na osporeno pismo koje je napisao bivši član tužilaštva. U svakom slučaju Vijeće napominje da se to pismo više ne poziva na Philippsov izvještaj. Pored toga, Vijeće ukazuje na to da bi navodne bliske veze vještaka Philippsa sa tužilaštvom, kao i njegov izbor materijala analiziranog u Philippsovom izvještaju, mogli da budu ispitani tokom unakrsnog ispitivanja ili testirani podnošenjem suprotnih činjeničnih ili stručnih dokaza.

12. Što se tiče trećeg prigovora odbrane, Vijeće napominje da zaključci svjedoka Philippsa ni na koji način ne pružaju konačni odgovor na pitanja relevantna za Optužnicu. Međutim, oni mogu da pomognu Vijeću da shvati dokaze koje su podnijele strane u postupku i da donese potrebne zaključke u kontekstu ukupnosti dokaza.

13. Što se tiče četvrtog prigovora odbrane u vezi sa pouzdanošću Philippsovog izvještaja, i konkretno navodnog oslanjanja Philippsovog izvještaja na dokaze iz druge ruke, kao što su izjave svjedoka i dnevnici i tadašnje aktualne zabilješke novinara, Vijeće uzima u obzir da izjava vještaka Philippsa da Philippsov izvještaj (kako je podnesen 24. februara 2012) “isključuje izjave svjedoka i ne oslanja se na potencijalno subjektivne informacije kao što su novinarski ili objavljeni referentni materijal”.⁴⁰ U svakom slučaju, Vijeće će odložiti odlučivanje u vezi sa uvrštavanjem Philippsovog izvještaja u spis sve dok odbrana ne bude imala priliku da dovede u pitanje Philippsove izvore i metodologiju primijenjenu tokom unakrsnog ispitivanja. Ako odbrana želi da Vijeće razmotri relevantni dio Philippsovog izvještaja podnesenog u predmetu *Galić*, ona može zatražiti njegovo uvrštavanje u spis tokom svjedočenja svjedoka Philippsa.

14. Što se tiče zahtjeva odbrane da se izbace neki dijelovi Philippsovog izvještaja, Vijeće napominje da je početkom januara i februara ove godine došlo do rasprave među stranama u vezi sa izvještajima vještaka i materijalima koji se provlače u tim

³⁹ Odluka u vezi s Richardom Butlerom, par. 16.

⁴⁰ Dokument na osnovu pravila 65ter pod brojem 11343 (zabilješke o SRK, VRS, 8. april 2009., str. 27; V. takođe Odgovor, par. 4.

izvještajima, koji su trebali biti prezentirani kao dokazni materijal tužilaštva. Vijeće smatra da se, kakva god da se diskusija vodila u to vrijeme, odbrana mora u svojoj Službenoj obavijesti na osnovu pravila 94*bis*(B) usredotočiti na Izvještaj podnesen 24. februara 2012. na osnovu pravila 94*bis*. Ako je neka diskusija prije podnošenja Philippsovog izvještaja dovela do neke zabune kod odbrane, Vijeće smatra da je primjereni pravni lijek bio taj da se odbrani dā dovoljno vremena da pripremi svoju Službenu obavijest na osnovu pravila 94*bis*(B). Odbrana je zapravo tražila period od trideset dana od podnošenja Izvještaja 24. februara 2012, tokom kojeg bi podnijela svoju Službenu obavijest na osnovu pravila 94*bis*(B) kao alternativni pravni lijek izbacivanju spornih dijelova iz Izvještaja.⁴¹ Vijeće smatra da je primjereni pravni lijek već bio na raspolaganju odbrani i da joj je zapravo dozvoljeno da dvaput zamijeni svoju Službenu obavijest. Vijeće prema tome odbija zahtjev odbrane da se izbace dijelovi Izvještaja.

15. I naposljetku, što se tiče zahtjeva odbrane za unakrsno ispitivanje svjedoka Philippsa, Vijeće napominje da tužilaštvo namjerava da Philippsa pozove da svjedoči pred Sudom i da će kao takav biti na raspolaganju za unakrsno ispitivanje.

V. DISPOZITIV

16. Iz gorenavedenih razloga Vijeće

1) **ODOBRAVA** zahtjev tužilaštva za dopunu spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65*ter* dodatnom organizacionom shemom koja bi obuhvatila godine 1994. i 1995;

2) **ODBACUJE** Zahtjev odbrane za izbacivanje dijelova Philippsovog izvještaja;

⁴¹ Dopuna, par. 11, str. 6.

Prijevod

3) **ODBACUJE** Zahtjev odbrane da se zabrani tužilaštvu da predočava Philippsov izvještaj kao svjedočenje vještaka na suđenju i **DOZVOLJAVA** Richardu Philippsu da svjedoči kao vještak; i

4) **ODGADA** svoju odluku o prihvatanju Philippsovog izvještaja sve do vremena Philippsovog svjedočenja.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija Alphons Orié,
predsjedavajući

Dana 1. novembra 2012.,
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]